

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevcova hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vsa druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inzerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Kitajska in Japonska.

Japonska, ki se je začetkom svetovne vojne udejstvovala kot zaveznica, je postala zadnje čase kaj samozavestna. Pomagala je Angliji, ki je imela vso svojo vojno mornarico zbrano v domačih vodah, ter poslala vojaštvo in ladje pred nemško posest Tsingsau, da izpodbije Nemčiji najvažnejše oporišče v kitajskih vodah. To je storila ona Japonska, ki je pred desetimi leti dosegla na morju največje uspehe in uničila skoro vso rusko vojno brodogradnjo. Čudna, zelo čudna se je vsemu svetu zdela ta najnovejša vloga države, ki si je z mečem v roki izvojevala naslov velesile.

A vse to je bilo le navidezno, le slepilo. Z znano opreznostjo je Japonska le potrpežljivo čakala pravega trenutka, da začne z dejanji. Sedaj, ko je ruska premoč brezpogojno vezana na karpatskih in poljskih bojiščih, ko se francoska armada ne more ganiti niti koraka naprej in morajo angleški podmorski čolni braniti angleško obalo, sedaj je prišel pravi trenotek za Japonsko. Tripelententa mora ravno sedaj porabiti vse svoje moči v vojni proti Nemčiji in Avstriji in ne preostaja ji niti en mož, kojega bi lahko poslala v Vzhodno Azijo, da tam zastopa želje tripelentente, če treba, tudi z oboroženo silo. Japonska ima torej prosto pot, da doseže kar ni prej in kar bi tudi pozneje nikdar ne mogla doseči, ker je stisnjena med dva mogočna soseda, med Rusijo, ki obvlada Amur in Anglijo, ki ima dolino Jangse v rokah.

Da je Japonska proti Kitajski tako ostro nastopila, ima svoj vzrok pač v skrajno ugodnem sedanjem položaju. Japonske zahteve sicer docela niso znane, a znano je vobče, kaj namerava japonsko ministrstvo. Pravico hoče imeti, da Japonska izvežbuje kitajsko armado, da soodloča pri koncesijah, ki jih Kitajska podeljuje inozemcem. Dovoljenje hoče imeti, da gradi rudokope in železnice. Ako se ji te zahteve izpolnijo, postane neomejena gospodarica v Kitajski in nedvomno bi se iz te gospodarice izcimil v nedolgem času tudi japonski vladar.

Tako pretirane kakor se zde japonske zahteve, se vendar lahko uresničijo. Res, da ima Kitajska 300 do 400 milijonov prebivalcev, a vsa ta masa ni v stanu se uspešno upreti japonskemu modernemu vojaštvu. Japonska armada šteje vsekako brez črnovojnikov 1.150.000 mož in da so ti vojaki na višku vojaške izobrazbe, so dokazali že pred desetimi leti, ko so kot prvi izvojevali žmage v dobi brzostrelnih topov in pušk-repečirk. Ker ima pa Japonska v posesti Korejo, Port Arthur, Šantung in južno Mandžurijo, ima obenem v posesti tudi vsa sredstva, ki ji omogočajo postaviti armado v najkrajšem času kamor le hoče. Istotako se tudi poroča, da je vpoklicala nekoliko letnikov rezerve. Tej sili pa Kitajska pravzaprav ničesar ne more postaviti v bran. Res, da se je po rusko-japonski vojni poskušalo reorganizirati kitajsko vojaštvo, a za časa revolucije se je zopet vse upustilo. Celo mirovno stanje kitajske vojske v številu 200.000 mož je le bolj na papirju. Med tem pa ima Japonska povsod svoje posadke v Tientsinu kakor v Šanghaju in celo v Pekingju. Vrhutega pa pride še v poštev, da kakor svoječasnno vladajoča rod-bina Mandža, tako tudi sedanja republika na čelu s predsednikom Juansikajem nima zaslombe v narodu. Jasno je torej, da Kitajska vzlic svojemu ogromnemu številu prebivalstva ne more zadržati japonske in računati moramo s tem, da bo tokijski kabinet dosegel svoje porostasne zahteve, ako ne poseže vmes tretja moč.

Ako je Japonska na ta način prekrizala marsikak račun tripelentente, nam je lahko prav. Za nas ne more stvar postati slabša, kakor je sedaj. A za nadvlado v Tihem oceanu se tudi še potegujejo Zedinjene države severoameriške. In res so že menda po svojem poslaniku predlagale razsodišče v tej sporni točki, kar je pa Japonska kratkomalo odklonila. Pride torej v poštev možnost ameriško-japonskega konflikta. A tudi v tem slučaju bi bila Japonska vsekako v prednosti. Prvič nima Amerika armade in drugič bi armade, ako bi jo tudi imela, ne mogla spraviti v Vzhodno Azijo. Ostane torej le še ameriško vojno brodogradnjo. Po

številu nadkriljuje to brodogradnjo seveda daleko japonsko. Ameriško brodogradnjo šteje 30 linijskih ladij, 13 oklopnih križark, 11 zavarovanih križark, 50 torpedovk, 38 podmorskih čolnov in veliko število nezavarovanih križark in obrežnih oklopnih. Japonsko brodogradnjo pa šteje 14 linijskih ladij, 15 oklopnih križark, 15 zavarovanih križark, 49 razdiralcev, 16 torpedovk in 15 podmorskih čolnov. Amerika ima 10 dreadnoughtov in 14 preddreadnoughtov, Japonska pa samo dva dreadnoughta in 4 preddreadnoughte. A Japonska lahko porabja podmorske čolne v lastnih vodah, Amerika bi jih morala pustiti pa doma, ker podmorski čolni zaenkrat še niso grajeni za tako obširne daljave. Ako še pomislimo, koliko prednosti ima brodogradnjo, ki se bojuje v lastnih vodah proti onemu, ki mora pluti tisoče kilometrov daleč, potem nam postane jasno, da je vsekakor uspeh pričakovati na japonski strani.

Slučajno sta obe državi zadnja leta tudi precej omejili gradnjo vojnih ladij. Na Japonskem je bil vzrok pač ta, da je bila davčna moč države do skrajnosti napeta in demokratične stranke so porabile predloge vojne in mornariške uprave, da so plemenitaško večino vlade izmenjale s čistim parlamentarnim sistemom. V teh političnih bojih in pouličnih demonstracijah ni bilo nikdar mogoče izvesti predloge o gradbi novih vojnih ladij. Istotako so tudi v Ameriki ovirali strankarski boji pospešitev gradnje vojnega brodogradnjo, dasiravno jim tamkej ne manjka denarja.

Ugodna geografska lega in zaposlenost vseh drugih velesil ustvarja torej za Japonsko izredno ugodno stališče in tudi Amerika bi igrala izgubljeno igro, ako bi hotela svojo voljo Japonski diktirati z vojno močjo. Edino Anglija bi lahko uplivala v Tokiju, a sedaj tudi tej „svetovladajoči“ državi to ni mogoče. Tako se lahko pripeti Angliji, ki hoče z uničenjem Nemčije ustvariti zopet svetovni monopol, da izgubi Vzhodno Azijo in tamkajšnji trg v korist sedanjemu svojemu prijatelju in zavezniku — Japonski.

PODLISTEK.

Leonid Andrejev:

Ko sem se vrnil.

„Čemu ste pravzaprav vsi tako blede in tihi, ter se sučete krog mene kakor sence?“

Glasno se zasmeje brat in reče:

„Saj vendar ne molčimo!“

In sestra mu pomaga:

„Saj vendar venomer klepetamo!“

„Pogledati moram, kako je z večerjo“, pravi mati, ter hitro ostavi sobo.

„Gotovo, da molčite“, sem ponavljal odločno.

„Že od ranega jutra nisem slišal besedice iz vaših ust, le jaz brbljam vedno in se smejim ter veselim. Ali se ne veselite tudi vi, da sem se vrnil? In zakaj se mi vaši pogledi vedno umikajo? Ali sem se tako izpremenil? Mora biti že res. In nikakega ogledala ne vidim. Odnegli ste pač vse. Dajte mi vendar ogledalo!“

„Tako ti je prinesem“, reče mi žena. Dolgo je ni bilo nazaj, in ogledalo je končno prinesla sobarica. Pogledal sem se — in zagledal isti obraz, katerega sem videl že v oknih železniških vozov in na kolodvorih. Bil je moj navadni obraz, nekoliko postaran sicer, a vendar isti. Menda so pričakovali, da bom morda zakričal ali omedlel, tembolj pa so se razveselili, ko sem vprašal popolnoma mirno:

„Kaj pa je nenavadnega na mojem obrazu?“

Glasno se smejoč je odšla sestra, brat pa mi je mirno in prepričevalno odgovoril:

„Res, le malo si se izpremenil, samo majhno plešo si dobil.“

„Hvali Boga, da sem saj glavo obdržal,“ sem rekel ravnodušno. „Ali kam sta pa obe izginili? Najprej ena, potem pa druga . . . Vozi me vendar malo po sobi! Krasen stol — tako udoben in tako mirno in tiho teče! Koliko pa je veljal? Na denar pač ne bom gledal; kupim si par nog, boljših kakor . . . ah, tu visi tudi še moje kolo.“

Viselo je na steni, še popolnoma novo, le da je pnevmatika popustila. Na zadnjem kolesu je bilo še nekoliko blata od zadnje vožnje, ki sem jo napravil takrat, predno smo odšli. Brat je molčal in ni porival stola naprej. Razumel sem njegov molk.

„Od našega polka so ostali živi le še štirje častniki,“ rečem otožno. „Jaz sem še srečo imel . . . In to — le tu —“ pokazal sem na kolo, „lahko ti sedaj uporabljaj, vzemi je kar jutri.“

„Dobro, hočem je vzeti,“ reče brat z udanim glasom. „Res, ti si imel še srečo. Pri nas žaluje sedaj pol mesta. In nogi — no — te so . . . ko-nečno . . .“

„Seveda. Saj nisem pismonoša!“

Brat se hipno ustavi in vpraša:

„Povej no — zakaj se pravzaprav . . . tvoja glava tako trese?“

„To ni nič hudega, to bo prešlo . . . je menil zdravnik.“

„A tudi tvoje roke se tresejo?“

„Da, da — tudi roki. Vse bo prešlo. Sedaj me pa zopet malo vozi, prosim. Ako stojiš, me to dolgočasni.“

Spravili so me ob dobro voljo, ti ljučje, ki niso bili nič kaj zadovoljni z menoj. A veselje se mi je zopet povrnilo, ko so mi pripravljali posteljo — resnično posteljo, z resničnimi mehkiimi blazinami, ki so ležale na njej. Kupil sem bil to posteljo sam pred štirimi leti, ko sva se ženila. Po-

grnili so svežo rjuho, blazine pa prerahljali in odejo so odgrnili. Priča sem bil tej svečanostni ceremoniji in solze sem imel v očeh od samega smeha.

„Tako, sedaj me pa sleči in spravi v posteljo!“ rečem svoji ženi. „O, kako se veselim na to!“

„Tako, moj ljubi!“

„Le hitro, hitro!“

„Tako, moj ljubi!“

„A, kaj ti pa je?“

„Tako, moj ljubi!“

Za menoj je stala poleg umivalnika in jaz sem hitro proti njej okrenil glavo. Ona pa v tem hipu zavpije tako nenadno in s kričečim glasom, kakor se navadno čuje vpitje le tam zunaj na bojnem polju:

„Kaj pa je to, kaj pa je to?“

Plane name, objame me, vrže se predme in skriva glavo ob mojih razmesarjenih udih, odvrta se same groze, ter se zopet pritiska in poljubuje te nesrečne konce nog in ihte zakliče:

„O, moj ljubi, moj dragi! Kaj si postal? Saj si komaj trideset let! Mlad si bil in lep. O, kaj je to, kaj je to. Kako grozni so vendar ljudje! Čemu to! Komu koristi to? Ti moj ubogi, tihi dečko, moj ljubi, ljubi . . .“

Na njeno vpitje so vsi prihтели, mati, sestra, pestunja. Vsi so jokali in govorili križem, se vrgli pred me na tla in tako bridko jokali. Na pragu, pa je stal moj brat, blede, čisto blede. Ustnice so se mu tresle in vpil je z jokajočim glasom:

„Pri vas tu še znorim, znorim!“

Mati pa se je splazila krog mojega stola, ter ni več jokala, nego le ihtela in padla z glavo na kolesa. Tam ob steni pa je stala snažna postelja z belimi blazinami in odgrnjeno odejo, ona postelja katero sem kupil pred štirimi leti — takrat, ko sva se ženila.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-ruska vojna.

Uničujoče ruske izgube pri Lupkoku.

V bojih v ruski Poljski smo mnogopot izvojevali uspehe.

Sovražnika smo vrgli z močnimi izgubami iz več sprednjih oporišč in strelskih črt. Enak uspeh je imel kratek naval naših čet ob fronti v zapadni Galiciji, kjer smo v prostoru pri Gorlicah prodrli dele sovražne strelske črte ter po krvavem boju zavzeli neko vas. Več častnikov in nad 500 mož smo vjeli.

V Karpatih se vrše srditi boji. V prostoru pri Lupkoku so Rusi včeraj popoldne započeli napad z močnimi četami.

S pridobivanjem novih ojačenj je sovražnik vedno obnavljal razredčene svoje čete, jih z vsemi sredstvi podil naprej ter vkljub težkim izgubam z napadom trikrat prodril blizu do naših pozicij.

Zadnji ruski naskok se je vsakokrat izjalovil ob naših zavornih črtah, pri čemer je imel sovražnik uničujoče izgube.

Stotine mrtvih leži pred našimi postojankami.

V nekem drugem odseku bojne fronte so naše čete po odbitem ruskem navalu nepričakovano pričele z napadom, zavzele po sovražniku močno zasedeno kopo ter znova vjelo 10 častnikov in 700 mož. Tudi na neki sosedni višini smo vjeli tisoč Rusov.

V jugovzhodni Galiciji je doživela občuten poraz močna sovražna konjenica, ki je osumljeno operirala proti krilu naših pozicij.

Uspehi pri Gorlicah in v Karpatih.

Na fronti, severno od Visle, je živahen topovski boj. Južno od Lopuczna smo brez truda odbili ruski napad. Pri navalu, izvršenem pri Gorlicah, smo zajeli še nadaljne vjetnike. Zavzeto pozicijo smo povsodi vzdržali vkljub večkratnim poskusom sovražnikovim, da bi jo zopet zavzel.

Neprestano se opetujejo v karpatski fronti sovražni napadi, ki jih sovražnik po razvojni možnosti izvaja, sedaj z močnejšimi, sedaj bolj podrejenimi četami. Tako smo zopet odbili na več točkah srdite ruske napade, ki so dospeli do naših zavir. Nasprotnik je imel težke izgube. V teh bojih smo zajeli nadaljnjih 600 sovražnikov.

V Karpatih v zadnjih dneh zopet prevladujejo neugodne vremenske razmere, zahtevajo od armadnih skupin, ki se bore v tej bojni fronti, čisto izredne žrtve. V neprestanem stiku s sovražnikom se nahajajo naše čete često noč in dan v boju in so večkrat prisiljene, izvajati pri ostrem mrazu in debelem snegu napadalne operacije ali pa vztrajati v obrambi proti ponajveč premočnim sovražnim silam. Zadržanje naših vrljih čet, kakor tudi vsakega posamnika, ki se udeležuje bojev, zasluži neomejene pohvale.

Boji v ruski Poljski in v Karpatih.

Delni ruski naval v odseku vzhodno od Piotrkowa, so se ponesrečili v našem učinkovitem artilerijskem ognju. Sicer se ni dogodilo na ti fronti in na oni v zapadni Galiciji ničesar zabeleže vrednega. V Karpatih še trajajo boji za nekatere višinske pozicije. Prevladujejo neugodne vremenske in razgledne razmere. Na bojišču v jugo-vzhodni Galiciji je po dogodkih zadnjega časa začasno zavladal mir.

V nekaterih frontnih odsekih v ruski Poljski so se včeraj vršili srditi boji, ki so se mestoma odigravali na najbližje distance. Z dobrim artilerijskim ognjem smo prisilili ruske oddelke, da so z znatnimi izgubami izpraznili sprednje pozicije.

V Karpatih, kjer na raznih točkah trajajo boji za ugodne višinske pozicije, smo povsodi odbili ruske nočne napade ter vjeli 8 častnikov in 570 mož.

Odločilni boj za Karpate.

Ko so se Rusi umaknili iz Bukovine, so poslali močne sile v prostor pri Novi Sielici, da bi avstrijskemu vojaštvu onemogočili prodiranje poleg romunske meje. Avstrijska armada si je medtem zagotovila Črnovice in dolino Pruta s Sniatynom in Kolomejo. Ob istem času začeto prodiranje čez prelaz Jablanica, je dospelo v prostor pri Stanislavu. Rusi so se siser pred avstrijsko armado umaknili s tega važnega križišča, toda končna odločitev o njegovi usodi še ni padla. Za posest tega mesta in od tod izhajajočih zvez se vrši še ljut boj. Rusi so pritegnili znatne rezerve, dočim je mogla na naši strani poseči v boj čez gore spravljena težka artilerija. Ker je bilo to Rusom posebno neprijetno, so poskušili navadnim potom špijonaže izvedeti naše pozicije. Neki pop, ki je bil zasačen, ko je užigal skedenj, da bi Rusom izdal pozicijo naših težkih topov, je bil po nagli sodbi obešen. Dalje proti zapadu so prišli zavezniki čez prelaz Wyszokow, kjer so Rusi, ko so zbrali nove sile, tudi začeli trdovratno protiofenzivo, ki jim provzroča velike izgube. Pri bojih v centralnih delih Karpat so odlično udeležene nemške čete. Razmere ozemlja jim močno utesnjujejo akcijsko svobodo, tako da se njih zmožnosti še niso

mogle popolnoma razviti. Od prelaza čez Uszok naprej se bojujejo zopet samo avstrijski oddelki. Avstrijska fronta se pri prelazu Lupkov umika proti ogrski meji, katera je pri prelazu Dukla nekoliko prekoračena. Prelaz Alsopagony je v ruskih rokah, pri Koniezni teče avstrijska fronta tik meje, dokler se ne pomakne v zapadno Galicijo. Cesta Mužina—Floryska—Grybov je v avstrijskih rokah.

Nemško-francoska vojna.

Odbiti francoski napadi v Champagni.

Nemški glavni stan javlja iz francoskega bojišča: Južno od Yperna smo zadali s svojim ognjem Angležem znatne izgube. Na poziciji, na višini Loretto, ki smo je odvzeli Francozom, smo odbili sovražni napad. V Champagni so Francozi nadaljevali svoje napade severno od Le Mesnila. Zavrtili smo vse navale ter krepko držali svoje pozicije. Napadi na naše postojanke pri Vauquoisu vzhodno od Argonov in v gozdu pri Cousenvoye vzhodno od reke Mase so se ponesrečili. Vsi poskusi, da bi nam sovražnik odvzel ozemlje, ki smo ga zadnje dni osvojili v okolici Badonvillera, so se izjalovili. Z znatnimi silami, v gostih trumah izvršeni naskok na višino severovzhodno od Cellesa se je razbil z velikimi izgubami za Francoze. Tudi več nočnih napadov je bilo brezuspešnih.

Nad 1000 mrtvih Francozov leži pred našimi ovirami.

Angležem smo iztrgali v protinapadu jarek jugo-vzhodno od Yperna. Francoski poskusi, da bi nas zopet potisnili iz pozicije, ki smo jo osvojili na višini Loretto, so se izjalovili. Napade smo odbili. 50 Francozov je ostalo v naših rokah. — V Champagni so Francozi nadaljevali napade pri Perthesu in Le Mesnilu. Vsi napadi so se ponesrečili. Pri Perthesu smo vjeli 5 častnikov in 170 mož. V protinapadu smo iztrgali Francozom gozdič, severno od Perthesa in del jarka od njihovih pozicij pri Le Mesnilu. Brez uspeha so bili tudi francoski napadalni poskusi na naše pozicije pri Vauquoisu in pri Cousenvoye, kakor tudi vzhodno od Badonvillera in severo-vzhodno od Cellesa.

Med rekama Sei in Somme so se vršili v splošnem samo artilerijski boji. Preprečili smo nove sovražne poskuse, prodirati južno od Yperna. V Champagni so naše čete napredovale. Sovražniku smo odvzeli nekaj jarkov in okrog 60 vjetnikov.

Francoski napad v masah proti naši poziciji, severo-vzhodno od Le Mesnila, se je s težkimi izgubami za Francoze razbil ob našem pehotnem in artilerijskem ognju.

Vzhodno od Bandovillera smo zavrtili francoske navale.

V Vogezih se še niso končali včeraj započeti boji zapadno od Münstra in severno od Sennheima.

Zimska bitka v Champagni.

Veliki glavni stan poroča dne 10. marca.

Z boji, ki so se končali danes in v zadnjih dneh, je zimska bitka v Champagni zaključena v toliko, da ne bo mogla nobena zopetna obnovitev ničesar spremeniti na končnem rezultatu.

Bitka je nastala, kakor smo tudi že poročali, dne 17. februarja, ker je francosko armadno vodstvo imelo namen, ne oziraje se na žrtve, razbremeniti v Mazuriji težko ogrožene Ruse, s poskusom prebiti našo bojno črto.

Kot najbližji cilj tega poskusa je bilo označeno mesto Vouziers.

Znani izid mazurskih bojev kaže, da sovražnik te nakane nikakor ni dosegel.

Pa tudi sam poskus, prebiti našo bojno črto, lahko danes označimo kot popolnoma in klavrno ponesrečen.

V nasprotju z vsemi podatki v uradnih francoskih poročilih, se ni sovražniku na nobeni točki posrečilo, da bi bil dosegel četudi najmanjši zabeleže vredni uspeh.

Zahvaljevati se imamo v tem oziru junaškemu vzdržanju naših tamkajšnjih čet, previdnosti in vztrajnosti njihovih voditeljev, v prvi vrsti generalnemu polkovniku plem. Einemu, kakor tudi poveljujočima generaloma, Riemanu in Flecku. V bojih, trajajočih neprestano noč in dan je nasprotnik metal od 16. februarja naprej zaporedoma več kakor 6 docela izpolnjenih armadnih zborov in ogromne množine težke artilerijske municije, svojega in ameriškega proizvoda — često več kakor 100.000 strelcev v 24. urah — proti 8 kilometrov široki fronti, ki sta jo branili dve slabi renski diviziji. Neomajno so Renci in v njihovo podporo pritegnjeni bataljoni garde in drugih skupin, ne samo kljubovali navalu šestkratne premoči, marveč so dokaj često prehiteli ta napad s krepkim protisunkom.

To pojasnjuje dejstvo, da smo zajeli več kakor 2450 neranjenih vjetnikov, med njimi 35 častnikov, dasi je tu šlo za čisto obrambne boje.

Seveda so naše izgube nasproti hrabremu sovražniku težke.

Te izgube presegajo one, ki so jih pretrpele vse, v mazurski bitki udeležene nemške čete.

Toda teh izgub nismo žrtvovali zaman. Sovražnikove izgube cenimo, da so najmanj trikrat tolike, kakor naše, to se pravi, da znašajo več kakor 45.000 mož.

Naša fronta v Champagni je krepkejša kakor kdaj preje.

Francoski napori niso mogli čisto nič vplivati na razvoj dogodkov na vzhodu.

Nemška hrabrost in nemška žilavost sta si izvojevali nov list slave, ki je enakovreden onemu, ki je bil skoro ob istem času priborjen v Mazuriji.

Nemško-angleška vojna.

Nemški podmorski čoln „U 8“ potopljen.

Po uradnem poročilu britske admiralitete je neki angleški torpedni čoln blizu Doverja potopil nemški podmorski čoln „U 8“. Mostvo je bilo rešeno.

Kitchenerjeva armada.

„Tribuna“ javlja, da pričnejo v najkrajšem času veliki transporti angleškega vojaštva na francoskem bojišču. Kitchenerjev milijon je popolnoma pripravljen. Transport se bo vršil od marca do konca maja.

Angleški pehotni častniki dobe puške.

Poljsko oboroženje angleških pehotnih častnikov se je izpremenilo. Častniki ne nosijo več sablje marveč puške in tornistre, kakor vojaki. Častniške znake bodo imeli odslej na rokavu.

Nemško-ruska vojna.

Nemška armada je odbila vse ruske napade.

Veliki glavni stan javlja:

Ruski naval severovzhodno in severno od Lomze so se ponesrečili. Sovražnik je imel velike izgube. Mnogo vjetnikov I. in II. ruske gardne divizije je ostalo v naših rokah.

Nekaj ruskih navalov vzhodno od Plocka je bilo brez uspeha.

Vzhodno od Skierniewic se je popolnoma izjalovil močan sovražni nočni napad.

Ker smo ves vojni plen v gozdovju, severozapadno od Grodna in okrog Avgustowa spravili na varno, ne da bi nas mogli na tem, kljub energičnim protiodredbam zavirati Rusi, so sedaj čete, ki smo jih tamkaj rabili, na razpolago za druge operacije. Sicer ni okrog Grodna in pri Lomzi ničesar bistvenega. Severo-vzhodno od Przasznysza se je razbil ruski napad. Sovražnik je imel težke izgube. Tudi severo-zapadno od Plonska smo odbili ruski napad. Južno od Visle nimamo ničesar poročati.

Naše kretnje zapadno od Grodna potekajo po načrtu.

Odbili smo ruski nočni napad na Mocarce, severo-vzhodno od Lomze. Tudi zapadno od Przasznysza smo zavrtili močnejše ruske napade.

Naš napad, jugo-vzhodno od Rawe, je bil uspešen. 3400 Rusov smo vjeli in uplenili 16 strojnih pušk.

* * *

Vojaške priprave v Bulgariji.

Vojni minister je predložil sobranju zakon o vojni cenzuri, ki naj prepreči objavljanje vojaških tajnosti. Istočasno je podala vojna uprava tudi predlogo o vojaškem izvežbanju vseh državljanov. § 1. te predloge pravi: Vojni minister sme vse bolgarske državljane od 21. do 50. leta, ki so sposobni za službo pod orožjem ali pa za službo kot nekombatanti, ki pa niso iz kateregakoli vzroka služili v armadi, sklicevati perijodično k 45dnevni o orožnim vajam, da se, v kolikor je neobhodno potrebno, vojaško izvežbajo.

Ljsti poročajo, da je prišel v Rim bolgarski major Tantilov, bivši ataše na Dunaju, da bi za Bolgarsko nakupil orožja in municije. Baje bi rad kupil 300.000 pušk, toda italijanska vlada se temu resno upira.

DNEVNE VESTI.

Avdijence in posvetovanje državnikov na Dunaju. Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je prispel na Dunaj. Konferiral je dopoldne z zunanjim ministrom baronom Burianom ter je bil nato sprejet od cesarja v enourni avdijenci. Pri cesarju se je mudil dopoldne tudi prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Josef d' Este, ki se je podal nato v zunanje ministrstvo ter je tam konferiral z grofom Tiszo in baronom Burianom. Ogrski ministrski predsednik se je popoldne posvetoval tudi z ministrom dr. pl. Körberjem ter z min. predsednikom grofom Stürgkhom. Zvečer se je vrnil grof Tisza v Budimpešto. Dunajski politični krogi pripisujejo tem posvetovanjem velik pomen. V nedeljo je sprejel cesar grofa Stürgkha v posebni avdijenci.

Koncert „Rdečega križa v Kranju“. Kakor so dosihdob tekmovala društva v prirejanju hrupnih veselic, zaključenih zabav, umetnih koncertov, tako marljivo skušajo sedaj človekoljubni odseki „Rdečega križa“ prekašati drug drugega v čim največjih prispevkih oz. darilih vrlim branilcem naše slavne domovine. In zadnji med njimi ni naš sta-

rodavni Kranj! Častite dame so že preskusile vse dohode v naše žepe in bi že morda obupale, da jih nista naša občje priljubljena sodnik g. O. Dev in profesor g. M. Pirnat kot spretna vodnika privedla na pravo stezico, posuto z rožnatimi biseri, polne lirike in harmonije. Priredili so nam koncert. Navidez se nam je zdel vspeored sicer skromen, kajti bil je prirejen razmeram primerno, a da se da tako enostavno in priprosto očarati vsakršno še tako robato dušo, ne tega vsaj jaz niti pričakoval nisem. Gospodični Majdičevi, Saša in Vera, sta izpolnili najširši del sporeda s fino naštudiranim in najlepše izvedenim čveteroročnim igranjem Dvořakovih Slovanskih plesov, Poloneze in Finala iz kvinteta G-dur. Res, da se naše občinstvo ne more oživeti v umetnot na klavirju in išče naslade le še v polnodonečem orkestru, prečričan pa sem, da bi se tudi v tem oziru dokaj zboljšalo, ako bi nam g. sodnik še večkrat privedel dražestni gospodični na naš oder, da bi nas tako očarajoče zazibavale v globoke valove divne harmonije. In gdč. Severjeva? Naj se li mudimo s kritiko? Ne, nikakor ne! Pridi in poslušaj jo — in poslušal jo boš kot slavčka, ki ti v neznatnem grmiču sedeč žgoli in prepeva tako mило, da so ti dnevi ure, ure sekunde! Med spretnim spremljevanjem klavirja (O. Dev) nam je divno zapela več pesmic, med katerim ste najbolje ugajali Devova „Kanglica“ in narodna „Bom šel na planince“. Obe je morala gospodična na splošno željo ponoviti. G. sodnik O. Dev se je izkazal izbornega mojstra na klavirju in le eno želimo: oglasi se nam še večkrat. Koncertni vspeored se je prijetno menjaval z deklamacijo „Oljki“, ki jo je najspretnije in fino čuteče izvedla ga. H. Valenčičeva in predavanjem g. Makso Pirnata o „Vojaških pesmih Simona Gregorčiča.“ Izreči moram, da tako zna samo naš Makso. Mehko kot duša slovenskega vojaka, je tudi njegovo srce in krepak neustrašen je — govoreč o mili domovini, sivolasem našem vladarju. Domov prišedši smo nehote segli v omario, otresli Gregorčiča prahu in čitali njegove krasne proizvode. Kaj ne Makso, žal, da nas moraš dramiti — in zdramil vem, da nisi edinega! Glede udeležbe na koncertu moram omeniti, da je bila dvorana dokaj napolnjena in one, ki smo jih pogrešali, smo v duhu videli tam na daljnem bojnem polju, boreče se za nas, našo mило domovino. Prireditve so se polnoštevilno udeležili gg. uradniki

političnih oblasti z g. okr. glavarjem na čelu in lahko rečem, da so bili do enega, dveh, zastopani vsi stanovi od blizu in daleč. Gospod blagajnik vem, da ni s čemernim obrazom spraznil svojih skodelic. I. L. e.

Iz ruskega vjetništva se je oglasil tukajšni posestnik in izvošček Mihael Markič, od katerega so domači že več mesecev zaman pričakovali kake vesti. Tovariši so le toliko vedeli o njem, da je ležal bolan v Novem Miastu. Tam je bil tudi v istini z drugimi bolniki vred zajet. Karto, katero je Markič pisal iz Omska v Sibiriji dne 22. decembra, je prejela njegova žena 9. t. m.

Vpoklic 1. 1915 potrjenih črnovojnikov. Leta 1915. potrjeni črnovojniški zavezanci morajo odrediti pod orožje tako-le: 1. turnus, to so v letih 1891. in 1895., potem v letih 1878., 1879., 1880. in 1881. rojeni črnovojniški zavezanci, ki niso bili prej podvrženi vojaški dolžnosti v monarhiji in so dobili avstro-ogrsko državljanstvo šele po 31. decembru onega leta, v katerem so dovršili 33. leto starosti in jim vkljub njihovi črnovojniški dolžnosti ni bilo treba iti na nabor, — 15. marca 1915. — 2. turnus, to so črnovojniški zavezanci rojstnega leta 1896., — 15. aprila 1915.

Razglas. Z ministrsko naredbo z dne 3. marca 1915., drž. zak. št. 50, se je ukazalo, da se morajo naznaniti vse množine sirove in goščene plinove (amonjakove) vode, žveplenokislega amonijaka in apnenega dušika po stanju z dne 3. marca 1915 okrajnemu glavarstvu do najkasneje vštetelega 18. marca 1915 ter nadalje po stanju zadnjega dneva prejšnjega meseca do 8. dne vsakega nadaljnjega meseca. Naznanila je podajati v dveh istopisih na posebnih obrazcih, ki se dobivajo pri županstvu in pri tukajšnjem uradu. Na drugi strani teh obrazcev natisnjena je omenjena naredba, kakor tudi ministrski ukaz z dne 3. marca 1915, drž. zak. št. 51, o porabljanju zalog teh dušičnatih snovi. S temi določili naj se vsak zavezanec kar najnatančneje seznaní, ker se bo vsak najmanjši prestopok kar najstrožje kaznoval. Opozarja se zlasti na § 4. prve naredbe, glasom katerega mora vsak zavezanec voditi o svojih zalogah natančno skladovno knjigo. Označene snovi se od 3. marca 1915 naprej ne smejo brez dovoljenja trgovinskega ministrstva niti porabljati, ali podelovati, niti prodajati ali drugače z njimi razpolagati, v kolikor tega ne pripušča § 2. druge naredbe.

Razglas. Glasom ministrske naredbe z dne 5. marca 1915 l., mora vsakdo, čegar zaloga presega določeno množino, naznaniti svojo zalogo na kožah, usnju ter strojih po stanju z dne sobote 13. marca 1915 okrajnemu glavarstvu do najkasneje torka 16. marca 1915 ter nadalje vsakih 14 dni v terek po stanju predidóče sobote. Naznanila je podajati v dveh istopisih na posebnih obrazcih, ki se dobivajo pri županstvu in pri tukajšnjem uradu in sicer je porabljati za kože rumene, za usnje sive ter za strojila zelene tiskovine. Na drugi strani teh obrazcev je natisnjena omenjena naredba, s koje določili naj se vsak zavezanec kar najnatančneje seznaní, ker se bo vsak najmanjši prestopok kar najstrožje kaznoval. Opozarja se zlasti na § 4. naredbe, glasom katerega mora vsak zavezanec voditi o svojih zalogah natančno skladovno knjigo.

Gorske čevlje za naše vojake! Splošno je znana izvrstna kakovost v planinskih deželah vdomačenih gorskih čevljev. Vojni preskrbovalni urad vojnega ministrstva se je vsled tega odločil, da preskrbi v vojni se nahajajočim krdelom gorske čevlje, v kolikor jih je mogoče dobiti. Požrtvovalnost prebivalstva v okolišu 3. zboru se tedaj nujno prosi, da prepusti v svoji lasti se nahajajoče gorske čevlje in druge močne, na roko delane. Navedeni urad sprejme vsako darilo gorskih čevljev z veliko zahvalo; kdor ni v stanu, v svoji lasti se nahajajočih gorskih čevljev prepustiti brezplačno, dobi od navedenega urada za nje primerno, za nove čevlje polno povračilo. Pač ga ne bo, ki bi pustil svoje gorske čevlje v omari ležati, dočim bi isti mogli tako dobro služiti našim vojakom v Karpatih. Kranjci, pokažite, da nikdar ne opešate v svoji požrtvovalnosti za naše brate, ki tako junaško branijo našo državo. Oddajte toraj svoje gorske čevlje. Neizmerno ustrezete s tem našim krdelom. Vojni oskrbovalni urad c. in kr. voj. minist. Zbiralnica darov v naturalijah pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica št. 20.

Razglas. C. kr. deželna vlada za Kranjsko je glasom razpisa z dne 28. februarja 1915. št. 4806. razveljavila najvišje cene za nadrobno prodajo mesa, — ki jih je nazadnje določila z razglasom z dne 27. januarja 1915. št. 1153/II. — in sicer z dnem 28. februarja 1915. Vendar se opozarja, da se bo vsako neprimerno zvišanje cen kar najstrožje kaznovalo in slučajno odvzela obrtna pravica.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

6-34

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1915 naprej po

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7 52-5

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhaecker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah dopoldne na razpolago.

Spominjajte se Rdečega križa

! Nevestam!

Najstarejša trgovina Ferd. Sajovic

v Kranju (poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga sukna za ženske obleke, barhenda za bluze in obleke, ševijotov, kamgarnov in lodnov, platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odev, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pleti, ogrinjalke in pleteni robci najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Srajce, jopice in hlače za ženske, moške in otroke.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

! Ženinom!

652-11

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

RUDOLF RUS

v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885

Prva in največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštna postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52-11

Najbolj varno naložen denar v vsem političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 352.000 kron!

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 4 milijone kron.

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši denarni zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

1 12-8